

října 1931, čímž nastala ztráta směnečných práv též proti příjemci ve smyslu § 39 (2) sm. zák. (§ 89 sm. zák. slova »ode dne zániku«.). Nejde proto na tom, kdy pravoplatně byl zrušen směnečný platební příkaz vydaný o takové prejudikované směnce, a neprávem zdůrazňuje v tom směru odvolací soud datum rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 27. října 1932, v kteréž době byla majitelkou směnky Okresní záložna, a také neprávem odpírá žalobkyni k nynější žalobě legitimaci. Ve smyslu § 89 sm. zák. je oprávněným podmětem k uplatnění nároku z obohacení směnečného majitel směnky, a dojísta též občanskoprávní nástupce (cessionář-dědic). V souzeném případě však byla v rozhodné době majitelkou směnky žalobkyně, neboť směnečná suma byla v den splatnosti zaplacená výstavcem — remitentem —, to jest nynější žalobkyní, kteréž byla poté směnka vrácena, a tou byla po projití lhůty protestní zase blankopodindosamentem převedena na Okresní záložnu v P. Byla tudíž žalobkyně v rozhodné době majitelkou směnky, dostavši ji po zaplacení do rukou i s doložkou o zaplacení, a měla tedy i formální legitimaci věřitelskou, a to i v době podání této žaloby, neboť soudu předložila jako vlastnice tutéž směnku, nabídnuvši ji žalovanému za zaplacení požadované částky. Při řešení tohoto sporu netřeba se obíratí úvahami, jaký právní vliv měla okolnost, že po projití protestní lhůty byly na směnce provedeny blankopodindosamenty s hlediska § 14, odst. 1 sm. zák. Pokud odvolací soud, vycházeje z jiného názoru na věc, nepřiznal žalobkyni legitimaci k této žalobě, neposoudil věc po právní stránce správně. Než ve věci samé není nárok žalobní opodstatněn. Dovolatelka při provádění dovolacího důvodu čís. 4 § 503 c. ř. s. v tomto směru si neujasňuje, že tu běží o samostatnou pohledávku ze samostatného právního důvodu, při níž jest nutno zjistiti rozdíl mezi hodnotami vzájemného plnění celkového, a nelze proto věc posuzovati s hlediska dovolatelčina, že žalovaný na spornou směnku nic neplatil a tedy se o tuto částku obohatil. Činila-li skutečná hodnota dodané garnitury s příslušenstvím žalovanému 36.900 Kč a nikoli 45.000 Kč, a žalovaný na to zaplatil jednak hotově 16.424 Kč, jednak dodáním 3 obrazů na protiúčtet v ceně nejméně 24.000 Kč, tedy celkem 40.424 Kč, nelze mluvit o tom, že by žalobkyni vzešla z toho nějaká škoda a že by žalovaný byl obohacen na její újmu. Pro tento spor je nerozhodná dříve stranami sjednaná kupní cena, pokud se týče hodnota vzájemného plnění, a z povahy uplatněného samostatného nároku vyplynula nutnost k cíli přesného zjištění rozdílu mezi hodnotami vzájemného plnění provéstí potřebné důkazy bez ohledu na dřívější volnou disposici smluvních stran. Poněvadž se dovolatelce nepodařilo prokázati, že by se byl žalovaný k její škodě obohatil, právem zamítly nižší soudy její žalobu pro věcný nedostatek předpokladů § 89 sm. zák.

Čís. 15620.

K § 879 čís. 4 obč. zák.

Zákon nevyžaduje úmyslného uvedení v omyl jedné smluvní strany druhou, nýbrž stačí vykořistění.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1936, Rv I 501/35.)

Proti žalobě na zaplacení kupní ceny ze splátkového obchodu namítl žalovaný neplatnost kupní smlouvy podle § 879 č. 4 obč. zák. tvrdě, že jen z neznalosti dal se pohnouti ke koupi zboží, jehož cena jest nepoměrně vyšší, než za jakou lze zboží jinde koupiti, jak se po uzavření smlouvy o tom přesvědčil. **P r v ý s o u d** přikloniv se k této námitce žalobu zamítl. **O d v o l a c í s o u d** uznal podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že k neplatnosti smlouvy ve smyslu § 879 č. 4 obč. zák. se vyžaduje kromě nezkušenosti na straně kupitelově a nepoměru mezi skutečnou hodnotou věci a její kupní cenou také ještě úmyslné uvedení v omyl kupujícího prodávatelem. Zákon nevyžaduje takového uvedení v omyl jedné smluvní strany druhou, nýbrž stačí vykořistění. Lichvář využít k svému obohacení situaci, již nemusil sám vyvolati, která mu však je známa nebo musí býti známa (Klang, Komentář II. svazek, str. 204). K neplatnosti smlouvy dle § 879 č. 4 obč. zák. ovšem nestačí, že žalovaný neměl zkušeností a že tu byl nápadný nepoměr mezi jeho plněním a vzájemným plněním žalobcovým, nýbrž bylo kromě toho ještě třeba, by žalobce vědomě a úmyslně těžil z nerozvážnosti a z nezkušenosti smluvníka v příčině obchodu, o nějž šlo (rozh. č. 1725, 11044 Sb. n. s.) Nižší soudy však toto vše zjistily, obzvláště, že skutečná cena koupených věcí nebyla známa, že tu je nápadný nepoměr mezi jeho plněním a vzájemným plněním žalobcovým a že žalobce vykořistil neznalost a nezkušenost žalovaného. Tím byla zjištěna skutková podstata § 879 č. 4 obč. z. a může se žalovaný domáhati neplatnosti kupní smlouvy.

Čís. 15621.

Pořad práva.

Jde o nárok soukromoprávní, byl-li žalobce kopnut vojenským koněm cválajícím městskou obcí.

(Rozh. ze dne 21. listopadu 1936, R II 385/36.)

Žalobkyně se na žalovaném Československém státě domáhá náhrady škody, jež jí byla způsobena kopnutím koně vojenského jízdního oddílu, jenž kolem ní cválal. **P r v ý s o u d** odmítl žalobu pro nepřipustnost pořadu práva. **R e k u r s n í s o u d** nevyhověv námitce nepřipustnosti uložil prvnímu soudu, aby o žalobě věcně rozhodl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

K opodstatnění žalobního nároku přednesla žalobkyně po stránce skutkové, což jest pro rozhodnutí jedině podstatné, že byla zraněna na ulici ve Z. kopnutím koně, jenž jako část vojenského jízdního oddílu